

GAANDEWEG

Palliatieve Zorg AZ Sint-Lucas Gent

Inhoud

Stilstaan en verdergaan	3
Spiritualiteit van de onvolmaaktheid	4
In de bloemetjes zetten	8
Aan bed	12
Leven aan de grens	13
Benefietconcert	14
Als een boot op de levenszee	16
Erbij blijven	18
Een afdeling in beweging	19
Weetjes	20
Lijst sponsoring	22

colofon

Werkten mee aan dit nummer:
*Joke Almekinders, Toon Claeys, Nancy Criel,
Catherine Harotte, Luk Vermeulen*

Stilstaan en verdergaan

Het nummer dat vandaag in uw brievenbus valt, is reeds het laatste nummer van een jaar. Weer 365 dagen zijn voorbijgegaan. Dagen met vreugde, dagen met droefheid, dagen van vallen en dagen van weer opstaan, vanilstaan en toch ook telkens opnieuw vooruitgaan,...

Ook op de afdeling heeft het leven zich in al die dagen weer ontplooid.

Zovele mensen werden het voorbije jaar aan onze handen toevertrouwd om het afscheid, waar mogelijk, wat draaglijker te maken, wat minder zwaar. Niet licht, want afscheid nemen doet pijn, doet tranen stromen aan de buiten- of aan de binnenkant. Zovele verhalen waar we weer deel mochten van uitmaken, zovele families waar we een stukje mee op weg zijn gegaan. Het maakt ons stil. Het maakt ons dankbaar. Omdat het ook onszelf verrijkt, omdat het ook onszelf tot andere mensen maakt. Beter, wijzer wellicht, ... Zovele medewerkers, beroepskrachten en vrijwilligers, die weer een jaar het beste van zichzelf hebben gegeven. Die met elkaar een stuk eigen levensverhaal hebben geschreven en gedeeld, over deze 365 dagen heen.

Op het einde van dit jaar hou ik er dan ook aan ieder van hen, die met een warm hart en in oprechte betrokkenheid op de ander zorg hebben gedragen, te danken!

Een jaar sluit zijn deuren, een volgende deur wacht om geopend te worden. Ik wens aan ieder de moed en het vertrouwen om in kracht en in zachtheid weer 365 dagen lang op weg te gaan met elk-ander die aan ons wordt toevertrouwd.

Nancy Criel

Spiritualiteit van de onvolmaaktheid

De een zegt: we leven in een moeilijke tijd. Een ander repliceert: boeiende en uitdagend toch! Beiden hebben ongetwijfeld gelijk.

Onze tijd is moeilijk... economisch, sociaal, noem maar op. Wij hebben het zelfs niet makkelijk met onszelf. De maatschappij maakt het daarbij niet simpeler, ondanks alle spitstechnologie, de bijna onbeperkte communicatiemiddelen, enz.

Die maatschappij zegt, of liever dicteert, dat wij mensen autonoom zijn en dat we dan ook krachtig en ondernemend moeten zijn. Jezelf in handen nemen, weet je wel... vrij kiezen, jezelf ontplooien, je eigen geluk realiseren. Zegt de Amerikaanse droom immers niet dat, wanneer je dat geluk maar voldoende wilt, je dat ook zal bereiken... En als 'toetje' is de snelheid van leven alsmaar hoger geworden. Ons levensritme is waarschijn-

lijk reeds het dubbele van dat ten tijde van onze (over)grootouders. We worden alsmaar opgejut en opgejaagd. De filosoof Herman De Dijn zegt daarover dat het geluk ons in het verleden een stuk werd geschonken... en dat we het nu hard moeten nastreven.

We hebben het dus moeilijk met onszelf. Want, is dat wel vol te houden om voortdurend autonoom, krachtig en ondernemend, en ook nog eens flexibel te zijn? Kunnen we het wel aan om aan zoveel eisen van efficiëntie, management en zelfontplooiing te voldoen? Zonder in de huid van Calimero te willen kruipen –“hij is groot en ik is klein, en dat is niet eerlijk”– worden we vroeg of laat geconfronteerd met de kloof tussen het maatschappelijk ideaal en onze menselijke beperktheid, afhankelijkheid en kwetsbaarheid.

Zeker met kwetsbaarheid hebben we het moeilijk. Illustratie daarvan zijn actuele betreurenswaardige toestanden als depressie, burn-out, uit het leven stappen... Dat 'moeilijk hebben' is natuurlijk niet alleen iets van de moderne tijd. Het is iets van alle tijden, alleen voelen we het veel sterker en intenser door de specifieke maatschappelijke context.

We hebben het enorm lastig om die breekbaarheid en fragiliteit voor onszelf toe te geven. Daarom telkens hetzelfde devies: ons steeds opnieuw forceren, onszelf bewijzen. We durven de confrontatie met onszelf niet zo maar aan en durven niet in de spiegel kijken om onszelf te zien zoals we zijn: gewoon, menselijk en goed ! Waarom toch durven we ons 'ware gelaat' niet aanvaarden en ... laten we dat aan anderen niet zien ?

Zou het niet mooi zijn mochten we dat aandurven? Zou het niet verrijkend zijn mochten we die terughoudendheid tegenover onszelf en anderen mogen overstijgen ? Zou het niet bevrijdend zijn om eigen kwetsbaarheid onder ogen te kunnen zien... en tegenover anderen uit te spreken ?

Omtrent die vragen spreekt diaken Jan Steel van het bisdom Brugge over "groeien naar een spiritualiteit van de onvolmaaktheid"... over groeien in de aanvaarding van de imperfectie. Menselijke grenzen, menselijke fragiliteit in openheid aanvaarden kan ons rijker maken, zo stelt hij. Meer nog, hij poneert (terecht) dat we als mensen zoveel te danken hebben aan kwetsbare, gevoelige mensen... in de kunst, de cultuur, de poëzie, in authentieke nabijheid...

***‘Als kinderen dachten we dat we als volwassenen niet langer kwetsbaar zouden zijn.
Maar volwassen worden is juist kwetsbaarheid aanvaarden... leven is kwetsbaar zijn.’***

Madeleine L’Engle

Omgaan met kwetsbaarheid heeft te maken met bescheidenheid, met openheid, met echtheid, met besef van intermenselijke afhankelijkheid, van stille verwondering hoe eenvoudige mensen elkaar graag kunnen zien zoals ze zijn... In die zin is kwetsbaarheid een (op)gave en een kwaliteit. Veel eerder dan een 'on-waarde'... is kwetsbaarheid een diepe vorm van echte humaniteit !

Jezelf onbevooroordeeld in de spiegel durven aankijken... durven relativiseren en accepteren is waarschijnlijk een eerste en noodzakelijke stap om een ander te accepteren... en om een ander graag te zien. Het is de leidraad van Jean Vanier, stichter van 'De Ark', de internationale organisatie van leefgemeenschappen waar personen met een ontwikkelingsstoornis samenwonen met mensen die hen bijstaan.

Jezelf met een korrel zout nemen... jezelf toelaten dat je niet volmaakt bent... het zou kunnen helpen om een ander te accepteren. Ben je imperfect, da's perfect... een prachtige slogan, Bond zonder Naam en Phil Bosmans waardig !

Mag ik in dit verband misschien nog even bijbels zijn?

Wie gelovig is, kijkt naar Kerstmis als het gebeuren waarbij God in Jezus als een kwetsbaar kind zichtbaar en tastbaar wordt. Hij kijkt naar een Jezus die in zijn opgroeien en volwassenheid tastbaar aangeeft dat God ieder mens onvoorwaardelijk accepteert als volwaardig mens, ook al is die gehandicapt of behept met een onmogelijk karakter, ook al is die kerngezond of doodziek. Hij kijkt naar een Jezus die sterft als een 'outcast'... zwak, kwetsbaar en verstoten... maar over elke menselijke grens opgenomen woont in oeverloze liefde.

Durven kwetsbaar zijn (en het mogen zijn) maakt ons tot een rijker mens. De authentieke en warme manier waarop mensen op een palliatieve afdeling, in grote onmacht soms, dagdagelijks met elkaar omgaan, elkaar aanvaarden en graag zien is daarvan een prachtige illustratie.

Imperfect ? Da's perfect !

Toon Claeys

In de bloemetjes zetten

Een bijeenkomst aan de ronde tafel in de veranda van de afdeling. Nancy werkvergadert er met de bloemendames. Rondom rond staan vazen met bloemen, het resultaat van een werksessie. Ik heb na de vergadering afspraak voor een gesprek met... Cathérine, Koos, Lea, Martine en Nicole, dé bloemendames van onze afdeling.

En dan vraag je maar als opener: wat is dat eigenlijk, een bloemendame?

Een dame die op de afdeling de bloemen en planten verzorgt: op de kamers, in de living, in de gang... overal waar bloemen staan.

Er zijn de bloemen van de patiënten, maar er zijn ook de bloemen die als extraatje op de kamer gebracht worden. Daarnaast zorgen we ook voor bloemen en groenversiering bij bijzondere gelegenheden op de afdeling.

Wij voelen ons eveneens medewerkers op de afdeling PZ. De mensen herkennen ons als we de kamer binnenkomen in werkschort en met het gietertje in de hand. We zijn altijd zeer welkom.

Veel van onze patiënten genieten mee van, de groen-verzorging. Soms vragen ze een schaar en knippen mee. Wij maken tijd... Vaak krijgen we ook verzorgtips, en geven ze meestal aan waar de plant of bloemenvaas best staat. Die mensen zijn blij met ons bezoek. Ze praten dan over hun ervaringen met bloemen en planten, over herinneringen aan hun tuin, over hoe graag ze bloemen zien, ...

Groene vingers?

Cathérine en Martine zijn lid van een club voor liefhebbers van de bloemsierkunst. De interesse voor het groen bracht hen daar, zoals iemand anders uit interesse kookles volgt. Het is een ware hobby geworden.

Koos werkte lang in de verzorging waar ze geen tijd had om naar de bloemen te kijken, laat staan verzorgen... en geniet nu van het 'mogen verzorgen'. Want ze ziet graag bloemen en heeft er nu tijd voor...

Nicole groeide op tussen de begonia's thuis in de

bloemistenzaak. Haar moeder was behendig om ruikers te maken en deed toen al wat nu bloem-sierkunst genoemd wordt. Na een hele periode als vrijwilliger in PZ stapte ze over naar het takenpakket van bloemendame. Een wens van toen die tot op vandaag uitkomt.

Lea had niet direct de ervaring, maar Nicole vroeg eens om wat extra hulp...en van die ene keer kwam nog een keer, en nog een keer. Het werd ad interim... voor altijd. Ze vindt het aangenaam zoveel te leren van haar collega's en ze steekt elke keer iets nieuws op. Daarnaast is ze ook vrijwilliger in de zorg en dat komt soms goed uit om tussendoor ook eens een rondje te doen om de bloemen na te kijken.

Die verwondering en dank voor de bloemen die wij op de kamer brengen. Dat 'zo maar' een bloemetje aanbieden tovert telkens een glimlach op het gelaat van de patiënt.

Bedankt voor die bloemen

We gaan naar twee winkels van de bloemenketen

'Marleentje' en zij geven ons gratis bloemen mee die niet vers genoeg meer zijn voor verkoop. Maar daar kunnen wij echt nog veel mee doen. Ook een orchideekwekerij uit Oostakker levert ons dikwijls gratis orchideeën. Ze bellen op als we mogen langs komen. Dat is toch uniek...

Op weg naar het ziekenhuis halen we die bloemen in de winkel af, en met wat er is beginnen we aan ons werk. Dat gratis aanbod van bloemen is al een jarenlange traditie.

Zo volgen we vanzelf ook de seizoenen. Het aanbod is groot genoeg om elke week voor bloemenruikers te zorgen in de living en ook voor een vaasje op de kamers. Aan vazen hebben we geen gebrek.

Patiënten vinden het heel belangrijk dat de bloemen verzorgd worden. Daar hoort dikwijls een verhaal bij van de schenker. We dragen dan ook veel zorg voor het kaartje met boodschap dat aan een bloemstukje hangt. Soms laten we één stengel staan, maar mét kaartje.

Donderdag, bloemendag.

Elke donderdag is het bloemendag. Cathérine, Nicole en Koos maken ruikers en Lea zorgt voor de planten. Tijdens het weekend verzorgt Martine de bloemen in de vazen. Iedere medewerker mag natuurlijk om het even wanneer een verslenste bloem uitplukken, maar het is niet natuurlijk dat iedereen de planten water geeft...Dat doen de bloemendames op donderdag of zaterdag wel.

We laten hen ook soms kiezen...en het is wonderlijk dat ze meestal zeer goed weten wat ze willen. Ik kwam zelfs eens op een kamer van iemand die heel erg ziek was, maar toch wees hij trefzeker aan welke bloemen het mochten zijn...

Een bloemetje meer

Voor de vieringen (Kerstmis, Pasen, Gedachtenisviering...) maken we iets extra...een bloemstuk, en wat kleine dingetjes op tafel. We zijn dat gewoon.

Voor de geschenkenbeurs steken we een tandje bij. Enkele dagen vooraf zijn we druk doende om bloemstukjes, adventskransen,... te maken. Eerst het gerief verzamelen (ieder brengt materiaal mee uit de tuin, maar er is ook nog een arsenaal ander materiaal dat eigen is aan bloemsierkunst, en we

kopen zo weinig mogelijk). Gelukkig kunnen we in het werkatelier bij Cathérine thuis terecht waar we plaats hebben om onze creativiteit om te zetten in verkoopbare dingen. Uiteraard volgt daarop dan ook de bezetting van onze verkoopstand, en het aanvullen van wat het meest succes heeft.

Met hun fierheid over de mooie bloemen die alweer klaar staan om op de afdeling te plaatsen ronden we af met een bijzondere dank voor de bloemenzaken die gratis voor zoveel bruikbaar materiaal zorgen.

Mocht ik nu de klankentapper van professor Barabas hier eens kunnen gebruiken en horen wat de bloemen te vertellen hebben...Ik vermoed ook dankbaarheid.

De bloemendames, ze vormen toch wel een enthousiaste equipe. Ze zetten onze patiënten altijd in de bloemetjes...

Mensen zijn zo dankbaar. Soms is het maar een vaasje met drie à vier bloemen erin...zo dankbaar dat ze dat krijgen. Het heeft iets...

Het geeft iets...

Luk Vermeulen

Aan bed

Als ik naar mijn woorden zoek
zal ik dan zwijgend zeggen:
'Ik kom even op bezoek,
iets in jouw tijd verleggen.'

Sta ik dan onhandig, bang,
de onmacht wil niet wijken,
met die ruiker bloemen lang
te wachten en te kijken?

Jij neemt de bloemen op in geur,
je glimlach wenkt als teken.
Ik adem diep, ik krijg weer kleur,
en voel de stilte breken.

Luk Vermeulen

Leven aan de grens

Marinus van den Berg en Carlo Leget
Uitgeverij Ten Have

Boekbespreking

Een klein boekje, twee grote namen als auteur. Een boekje vol brieven heen en weer tussen Marinus van de Berg en Carlo Leget.

Marinus van den Berg, werkzaam als pastor in een Nederlands verpleeghuis en in het hospice Cadenza, schrijft in briefvorm gedurende 25 dagen zijn reflecties over zijn dag neer. Carlo Leget, theoloog en ethicus, heel erg begaan met de ontwikkeling van de spirituele zorg in de laatste levensfase, reageert op deze dagelijkse schrijfsels van Marinus. Het resultaat is een warme maar ook kritische dialoog tussen beiden.

Het boek heeft als ondertitel 'reflecties op terminale zorg', maar gaat verder dan dit. De teksten spreken over sterven maar vooral over leven. Over 'gezien worden' en 'betekenis hebben', over 'zien' en 'betekenis geven', over afstemming op de ander, over loslaten en vasthouden...

In elk woord, in elke zin, is het een pleidooi voor aandacht voor spirituele zorg. Een pareltje van een boek, dat vraagt om traag gelezen te worden. Zodat de woorden tijd krijgen om hun diepte te ontsluiëren.

Nancy Criel

Benefietconcert

Maanden van voorbereiding, maanden van uitzien naar zondag 19 oktober.

Dag van het eerste benefietconcert voor onze afdeling dat we volledig in eigen regie hadden. En niet zomaar een concert! Het Gentse Madrigaalkoor zou met de uitvoering van het Requiem van Brahms voor een hoogstaand gebeuren zorgen.

Het was toch wat zenuwachtig afwachten: zouden er voldoende kaarten worden verkocht? Zouden alle gemaakte afspraken op tijd worden nagekomen?

Maar de vuurdoop is op alle terreinen geslaagd: alle voorbereidingen waren puik in orde, vrijwilligers waren die namiddag tijdig op post om te helpen met de praktische ondersteuning, de stemmen van de koorleden waren gesmeerd, de piano's gestemd,... De St. Stefanuskerk liep langzaam maar zeker vol en vulde zich ook al vlug met een vloed aan klanken van dit prachtig stuk muziek, waar de vele toehoorders met volle teugen intens mochten van genieten.

Na het concert had een van onze redactieleden een kort gesprek met de dirigent Johan Duijck.

Hoe ervaren hij en het koor een dergelijk project?

“Ik probeer als dirigent met het koor altijd stapje voor stapje vorderingen te maken. Niet alleen de concrete dingetjes, maar ook genieten van de sfeer. Als de mensen stilaan hun partituur beter kennen, kunnen ze ook beter kijken, ze beginnen mee te voelen, ze worden deel van het geheel. Zo denk ik dat elke uitvoering beter is dan de vorige.

Deze locatie was ook schitterend, een goed idee om het podium achteraan in de kerk op te stellen. Prima klank. Luisterend publiek, veel volk.

We komen ook heel ontspannen naar zo 'n uitvoering. Het werk is al gedaan. Nu is dat voor ons echt feest. We moeten leren genieten. Mijn doel is altijd dat de mensen ook op het einde van een repetitie heel goed weten wat ze bijgeleerd hebben maar ook dat ze altijd meer tevreden weggaan dan dat ze binnenkwamen. Dat is ook zo voor een optreden. Een optreden mag dan ook ontspannend werken. Kijk nu even om je heen naar de koorleden...en je begrijpt het wel”

De concertnamiddag werd afgesloten met tijd voor ontmoeting bij een glaasje. Ook hier alleen maar tevreden gezichten van mensen die met hart en ziel genoten hebben van deze prachtige uitvoering. Iedereen ging dan ook met een warm en dankbaar gevoel terug naar huis.

Maanden van intensieve voorbereiding door Joke

werden hiermee afgerond!

Een warm dank je wel aan alle medewerkers aan dit gebeuren. Op de eerste plaats uit naam van de zovele patiënten en hun families. De opbrengst komt ook nu immers ten goede aan de afdeling!

Nancy Criel

Als een boot op de levenszee...

Veel mensen houden van de zee: de eindeloze beweging van de golven, de veranderde lucht, de stilte of juist de krachtige branding. Misschien vertelt de zee ons het best over onze wisselende stemmingen, over kwetsbaarheid en veerkracht, over de onophoudende interactie tussen mens en natuur. De zee geeft ons het gevoel van 'iets' oneindigs, ongrijpbaar en doet ons mijmeren over het mysterie van komen en gaan...

Naar boten kijken kan ook fascinerend zijn: groot of klein, met zeilen, kleurrijk, dichtbij of varend naar een verre horizon... Zou het leven niet kunnen vergeleken worden met een boot op de immense zee? Zoals een boot de haven verlaat, verlieten wij ooit een veilige haven en zijn wij geboren om een 'onbekende bestemming' tegemoet te gaan. Een unieke reis op de levenszee begon... Varen houdt in: leren, ervaren, genieten maar ook moed en weerstand ontwikkelen... Hier en daar hebben wij wegwijzers nodig, zoals een vuurtoren, die op cruciale momenten licht en veiligheid biedt. Wij zoeken houvast in moeilijkere situaties.

Andere boten op de levenszee kunnen veel voor ons betekenen. Sommige vergezellen ons op onze tocht en volgen een tijdje dezelfde richting. Er zijn onvergetelijke momenten. Er zijn verdrietige momenten. Gaandeweg wordt het duidelijk dat varen en leven niet gelijk verlopen voor iedereen. Sommige boten verlaten amper de haven, andere raken te vlug beschadigd... Op onze levensreis hebben we allemaal af en toe de geplande of gewenste koers moeten veranderen. Het gebeurt dat dierbare mensen ons verlaten...

Waar vinden dan wij dan de moed om verder te varen? Wat geeft ons opnieuw veiligheid en vertrouwen? Hoe kunnen wij weer op kracht komen, hoe zullen wij verder gaan? Is vriendschap of verbondenheid, begrip of geloof een reddingsboei of een veilige haven voor ons? Vinden wij moed en kracht in de stilte, de schoonheid of juist in de verandering van de natuur? Of in ontmoetingen met mensen? Durven wij ons stilletjes aan weer toevertrouwen aan de dragende onderstroom van de zee?

De antwoorden op deze vragen zullen voor ieder van ons anders zijn. Een rouwproces is ook voor ieder van ons uniek. Het is een zoektocht, een periode van herstel, vaak met vallen en opstaan.

De gedachtenisviering van de palliatieve eenheid ging door op donderdag 13 november. Deze viering was een uitnodiging om die levensvragen met elkaar te delen en om elkaar moed te geven. Daarvoor kozen wij beelden, muziek en teksten over de zee, over de levensboot en over de dragende golven.

De medewerkers van de afdeling waren zeer verheugd om een 140-tal familieleden te mogen verwelkomen. Na de viering, het herdenken van de overleden patiënten van het voorbije jaar, mochten wij nog even met elkaar praten in het personeelsrestaurant, waar medewerkers gezorgd hadden voor een aangenaam samenzijn.

Marinus van den Berg verwoordt in één van zijn gedichten hoe wij deze warme sfeer van ontmoeting steeds mogen ervaren:

*'Je ondervindt op je weg
dat er mensen zijn
die zien vanuit hun hart.
ze geven je moed.
ze laten je voelen
dat het goed is verder te trekken.
zo ontdek je gaandeweg je weg
en groeit je vertrouwen
dat na iedere bocht
een nieuwe horizon zal verschijnen.
de meest adembenemende tocht
wordt gaandeweg bezield.'*

Catherine Harotte

Erbij blijven

Misschien is dat wel
het allermoeilijkste
voor mensen in ontmoetingen
met mensen die lijden:
erbij blijven.

Niet weglopen, maar blijven!
Hoogstens kunnen luisteren,
soms zonder een touw
te kunnen vastknopen
aan wat je hoort
omdat de ander in verwarring is,
maar blijven.
Soms niets horen dan
een schreeuw, misschien vloeken,
en dan geen aandrang hebben
tot vermaan,

maar blijven en luisteren.
Soms luisteren naar alleen maar
wanhopige stilte,
terwijl je als moderne mens
dààr het meest bang voor bent,
voor stilte, en toch blijven,
niets,
helemaal niets meer kunnen dan
blijven,
zelfs als je weggejaagd wordt,
op bereikbare afstand
beschikbaar blijven.
Zodat wie lijdt
nooit helemààl alleen is .

Ds. P.B. Suurmond

Een afdeling in beweging...

We schreven er al over in eerdere nummers van Gaandeweg. Over spiritualiteit als vierde pijler binnen de palliatieve zorg. Als één van de vier poten die de tafel in balans laat staan.

Een pijler waarvan we ons als zorgverlener evenwel vaak niet bewust zijn, ook al is hij in ieder van ons en in elk van ons handelen aanwezig. Meer dan we vermoeden zelfs. Om deze pijler bewuster zijn plaats in de zorg te geven, werd de **Denkgroep Spirituele zorg en zingeving** in het leven geroepen. Met een groep van beroepskrachten en vrijwilligers proberen we op de afdeling ruimte te creëren voor een bewuster spirituele zorg.

Daarnaast werd ook de **Werkgroep Bemoedigingsmomenten** nieuw leven ingeblazen en kunnen we rekenen op een mooi aantal medewerkers die hier hun schouders onder zetten. Bemoedigingsmomenten blijven een belangrijk deel van de zorg: het geeft familieleden van overledenen de kans om nog eens terug naar de afdeling te komen, om hun verhaal te vertellen, om hun verdriet te delen, om een luisterend oor te ontmoeten, om met anderen samen te zijn in de herinnering van hun dierbare. Voor velen een belangrijk moment in het rouwproces.

Een aantal mensen uit de **Werkgroep Vieringen** zit dan weer rond de tafel om de komende Kerstviering

(zaterdag 27 december om 15.00 u) vorm en kleur te geven. Ook de kerkelijke feestdagen blijven immers hun waarde hebben op onze afdeling.

Donderdag 13 november was er zoals elk jaar onze gedachtenisviering. Overledenen van het voorbije jaar werden er herdacht. Zovele namen die in de sereniteit van het samenzijn nog eens werden genoemd. Zovele namen die even zovele verhalen opnieuw in ons midden brachten. Dank aan de **Werkgroep Gedachtenisviering** voor het uitwerken van een intens en warm samenzijn.

Denkgroep Kinderen en palliatieve zorg willen beroepskrachten en vrijwilligers er samen nadenken over hoe kinderen die op bezoek komen bij een zwaar ziek familielid, zich thuis kunnen voelen op onze afdeling, op de kamer van hun familie,... zodat ook zij de ruimte krijgen om op hun manier afscheid te nemen. Een eerste concreet initiatief van deze denkgroep werd het kinderhoekje in onze living. De voorbije maanden leerden ons dat het voor kinderen een gegeerde plek is.

Veel beweging, gedragen door heel wat handen en harten van medewerkers! Een warm dank je wel aan ieder, want ook deze aspecten van zorg verdienen hun plaats op onze afdeling!

Nancy Criel

Weetjes

Geschenkenbeurs

In het weekend van **28 tot 30 november** vond onze jaarlijkse geschenkenbeurs plaats. We verwelkomden onze bezoekers in de gezellige Sint-Jozefzalen van het AZ Sint-Lucas. De vele stands met lekkernijen en speciale geschenken konden menig hart bekoren. De Sint en zijn pieten zorgden voor wat extra animo. We kunnen terugkijken op een zeer geslaagd weekend.

Permanente vorming

Vorming is een groeifactor... ook in het vrijwilligerswerk. Op dinsdag 25 november volgden een tiental vrijwilligers een bijscholing in “De Ceder” in Deinze, rond “Communicatie en teamwerking: **‘Samen bereiken we meer’**”, georganiseerd door Present Caritas Vrijwilligerswerk vzw.

De vzw van de afdeling betaalt voor de vrijwilligers de deelnamekosten en verhoogt zo maximaal alle uitnodigingen tot permanente vorming.

Op **zaterdag 26 november** stond in het AZ Gloireux Ronse het symposium **‘Levens(einde) verhalen’** op het programma, dit naar aanleiding van het 20-jarig bestaan van het palliatief Netwerk Zuid-Oost-Vlaanderen. Een achttal beroepskrachten en vrijwilligers van de afdeling nam deel aan deze voormiddag. Er werd gefocust op de menselijke kant (het verhaal) omtrent omgaan met de wil van de patiënt versus de ethiek, verantwoordelijkheid en grenzen van de hulpverlener.

In het najaar stonden er enkele acties van de vzw op het programma.

Jaarlijks neemt Arcelor Mittal deel aan de Open Bedrijvendag. De opbrengst van de catering gaat stevast naar een sociale organisatie. Voor de editie van **5 oktober** was het de beurt aan de vzw Palliatieve Zorg Sint-Vincentius. Terwijl de bezoekers het bedrijf konden bezichtigen, was de vzw verantwoordelijk voor de kinderopvang. Het bedrijf kon ons hiervoor een cheque overhandigen van 4.000 euro.

Na 7 jaar te mogen delen in de opbrengst van het Harmonieconcert in het ICC, was het dit jaar tijd om zelf een benefietconcert te organiseren. Het concert van **19 oktober** bracht een mooi bedrag op van 5.990 euro.

Gedichtendag 2015

Voor de vierde keer op rij organiseren we een poëtisch moment tijdens de week van de poëzie. Omwille van de te verwachten drukte van de eerste dag van het Lichtfestival in Gent op donderdag wordt het de vooravond van de Gedichtendag 2015: **woensdagavond 28 januari om 18.30 u.**

Een uur **Poëzie in de Zorg**, met muzikale intermezzi... in de St.Jozefzalen (straat 31) van het AZ Sint-Lucas. Een rustpunt in de januari-agenda.

Lijst van sponsors van giften tussen 1 juli en 30 september 2014

Om de afdeling in een kerstkleedje te stoppen, wordt de afdeling extra versierd.

U merkt dat we de middelen die u ons schenkt heel nuttig besteden.

Giften blijven van harte welkom!

Zonder fiscale aftrekbaarheid:

BE12 4400 3398 1192 (BIC: KREDBEBB)

BE98 8900 1440 1093 (BIC: VDSPBE91)

Giften die rechtstreeks worden gestort op bovenstaande rekeningen (Palliatieve Zorg Sint-Vincentius vzw) komen niet in aanmerking voor fiscale vrijstelling!

Wie een bedrag van € 10 of meer stort per jaar op één van bovenstaande rekeningen, krijgt automatisch dit tijdschrift thuis toegestuurd.

Met fiscale aftrekbaarheid:

Onze instelling werd door Caritas Hulpbetoon vzw aanvaard als project en komt als niet-erkende vereniging in aanmerking voor betoelaging.

Voor giften vanaf € 40, die rechtstreeks op het rekeningnummer:

BE80 7765 9023 3377 (BIC: GKCCBEBB)

Caritas Hulpbetoon vzw

Liefdadigheidsstraat 39, 1210 BRUSSEL

worden gestort, zal u een fiscaal attest door Caritas Hulpbetoon worden uitgereikt.

U dient hiervoor wel bij de mededeling van de overschrijving VOORKEURPROJECT vzw Palliatieve Zorg Sint-Vincentius te noteren.

Van harte dank aan de sympathisanten, de verenigingen, firma's, die hieronder vermeld staan. Veel dank ook aan de anonieme schenkers en aan hen die voor en achter de schermen tijd en energie geven aan de realisatie van de fondsenwerving. Dank ook aan diegenen die met ons deelden naar aanleiding van hun huwelijk, hun jubileumviering, hun pensionering, het overlijden van een familielid,...

En natuurlijk ook dank aan hen die ons steunen via Caritas Hulpbetoon of rechtstreeks op één van de nummers van de afdeling.

Uw steun geeft ons extra motivatie om de zorg in de moeilijke afscheidperiode te blijven dragen. Hebt u gestort en vindt u uw naam niet terug, kijk dan even wanneer uw overschrijving werd gedaan. Misschien is het al wat langer geleden of nog maar onlangs en valt uw storting buiten dit kwartaal.

Indien niet, gelieve ons dan te verwittigen zodat we het kunnen nakijken. Stortingen voor de vernieuwing van abonnementen van minder dan 20 euro werden niet opgenomen in de lijst.

Adam Maria, Oostakker
Anoniem, Brugge
Anoniem, Gent
Apotheek Toubast, Evergem
Bloemen Henderick-De Vreeze, Oostakker
Bloemen Marleentje, Gent
Botterman Diana, Evergem
Braekeleers Suzanna, Sint-Amandsberg
Caritas Hulpbetoon, Brussel
Cassan Marleen, Lochristi
Claeys-Bouaert, Mariakerke

Congregatie Zrs. H. Jozef, Gent
Creyf Gilbert, Gent
De Coster Octaaf, Kalken
De Craene E.- De Groote R., Oostakker
De Paepe A., Adegem
De Vliegheer Gaby, Moerbeke
De Vrieze Irene, Gent
De Waele Firmin, Wetteren
D'hulst Ann, Lierde
E.H. De Keukelaere Julien, Zottegem
E.H. Julien Verwulgen, Eeklo
Goubau Brigitte, Wetteren
Goubau L - Van Hoorebeke, Wetteren
Matthys Anne, Drongen
Meerschaert Godelieve, De Pinte
Notteboom Denise, Eeklo
Onderdonck Nadine, Wondelgem
Pauwels Walter, Gent
Soens Luc, Haaltert
Van Acker Agnes, Gent
Van Beneden Marie-Louise, Sint-Amandsberg
Van Bever Marie-Jose, Destelbergen
Van Daele - Batsle, Wondelgem
Van Develde Louis, Gent
Verhaegen Etienne, Sint-Martens-Latem
Versele-Laga, Deinze
Verstraeten René, Aalst
Wauters-Van Landschoot E, Oosteeklo
Zrs. van Liefde, JM Noordprovincie

Afdeling Palliatieve Zorg

AZ Sint-Lucas, straat 194, Tichelrei 1, 9000 Gent
tel. 09-224 51 94 – sppalliatieve@azstlucas.be

*Vragen in verband met dit tijdschrift en gift,
of over de werking van de vzw: Joke Almekinders
tel. 09-224 52 03 – joke.almekinders@azstlucas.be*

*Dit tijdschrift komt tot stand door de steun van
de vzw Palliatieve Zorg Sint-Vincentius*